

Horsens i 500 år klaret på to timer

Tekst: Paul Nielsen
Foto: Povl Klavsen

Tom Grundahl, forfatteren til lokalspillet »Munke, Majestæter og Modstandsfolk«, må på forhånd have vidst, at det er en kæmpeopgave at presse 500 års byhistorie ned til en teaterforestilling af godt et par timers varighed.

Han har ladet sig indrullere i den lille skare af mennesker, som »higer og søger i ældgamle bøger«. Den viden han hentede derfra, har han kombineret med samtaler med dem, der vidste noget om »den slags«, samtidig med at aviserne har kunnet levere en del råmateriale. Det er det, der i dag kaldes research.

Et lille hundrede mennesker har været aktivt med på ideen, der i lørdags skulle bestå sin prøve for første gang på Horsens Ny Teater.

Starten var borgmester Henning Jensens sceniske debut - som Christoffer af Bayern i sæere gevandter. Året var 1442, og anledningen var, at kongen skænkede byen købstadsprivilegier. Mere rigtigt kunne begyndelsen ikke være.

Men så har det nok snurret rundt i Tom Grundahls hjernevindigner, for hvor skulle historien så gå videre?

Det kræver mod og dristighed selv ene mand at afgøre, hvad der i de kommende århundreder udviklede sig til historie.

Jeg forestiller mig, at forfatteren har haft en masse små papirlapper liggende. Her har han anført episoder og situationer, som måske kunne passes ind i lokalspillet. Han har måttet sortere, og da han så havde fået samling på det, der for helhedens skyld skulle med, begyndte han at kalde tropperne sammen, dvs. masser af teaterinteresserede mennesker, inspireret af Horsens Amatør Teater - samt naturligtvis en instruktør, som uforudset hoppede af undervejs.

Selv om der skal fortælles en historie, der skildrer 500 år af byens liv - med reformationen og besøg i »piskrogen« undervejs - er det nødvendigt, at der sættes tempo på. Det gælder også besøget hos den landsforviste prinsesse Charlotte Frederikke, der holdt muntert hof i »Palæet« i Horsens. Helt unaturligt var det heller ikke, at Grundahl havde fået halet M. C. Lyngsies frem, den første arbejdsmand,

der fik sæde i rigsdagen.

Der blev skabt en farvestrålende torvescene, misdædere blev anbragt i gabestokken, og folk myldrede ind og ud af scenen. Stykket vises flere gange på teatret. Instruktøren kan nå en stramning endnu, så der kommer mere fart over 1. akt, 2. akt, derimod blev noget af en oplevelse. Her var det 9. april 1940 og 4. maj 1945 med de mellemliggende begivenheder, der dannede baggrunden for spillet. Tom Grundahl skildrede historisk korrekte situationer med smeld i.

Flere gange blev publikum i salen overrumplet, takket være nogle formidabelt fungerende lydkulisser. Som når flyvemaskiner i lav højde tordnede af sted, så man fik fornemmelsen af, at de kom ind i den ene ende af salen og ud gennem den anden.

Også det originale frihedsbudskab fra BBC om aftenen den 4. maj 1945 blev sendt, og der var sekvenser om Horsens private befrielsesdag den 1. maj.

Der skal lyde megen anerkendelse både til forfatteren og de talrige medvirkende for dette lokalspil, hvor også dejlig musik og festlig sang spiller en rolle. De mange gode kræfter har vist sig at kunne trække på samme hammel.

Horsens' borgmester, Henning Jensen, debuterede lørdag aften på de skrå brædder i rollen som Christoffer af Bayern, der i 1442 modtog byens købstadserklæring. Et større optog fra lokalspillet, »Munke, majestæter og modstandsfolk« drog lørdag formiddag gennem byen, og en mindre forpremiere foran Det gamle Rådhus på Søndergade gik helt pænt. Men ikke mange kunne opfatte borgmestrens oplæsning af den 550 år gamle købstadserklæring, for den private snakken og pludren gik grundigt mellem tilskuerne, der ellers var på lørdagsindkøb, og selv højlydt tyssen fra de mere interesserede hjalp ikke spor. Publikum lyttede anderledes ærbødigt til selve premieren lørdag aften i Horsens Ny Teater. På billedet overækker Suzanne Bang brevet med Christoffer af Bayerns købstadserklæring til borgmesteren. I baggrunden ses bl.a. Poul Pedersen, som i lokalspillet er lakaj.

Christoffer af Bayern (borgmester Henning Jensen) skænker Horsens privilegier som købstad i 1442.

Rollen som prior for munkene i klosteret spilles af Evan Pedersen.

I en scene fra værtshuset »piskrogen« i Rådhusgade ses Gevaldig Knud (Henning Hansen) og en dreng (Janus Ingemann).

På torvet mødes Frederik Madsen (t.h.) og Jette Lyse samt et par statister.